

บทที่ ๓

กระบวนการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของพระสังฆาธิการ ในเขต ตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน

การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาวิจัย ในครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จาก การสัมภาษณ์พระสังฆาธิการในเขตตำบลอุโมงค์ จำนวน ๑๒ รูป โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการบันทึกข้อมูลมาถอดเทปสัมภาษณ์ จัดหมวดหมู่ตามแต่ละประเด็น ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์ขึ้นโดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเป็นพื้นฐานเรื่องแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับเกี่ยวกับความเข้มแข็งของชุมชนตามหลักธรรมตามทฤษฎีวัฒนธรรมทฤษฎีการดำเนินชีวิต และทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ ซึ่งวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษากระบวนการจัดการ ทรัพยากรมนุษย์ของพระสังฆาธิการ ในเขตตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน และกระบวนการ จัดการทรัพยากรมนุษย์ของพระสังฆาธิการ แบ่งประเด็นออกเป็น ๔ ด้าน ได้แก่

- ๑) การจัดหาทรัพยากรมนุษย์
- ๒) การวางแผนทรัพยากรมนุษย์
- ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- ๔) การธำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์

๓.๑ การจัดหาทรัพยากรมนุษย์

ประเด็นในการศึกษาด้านการจัดหาทรัพยากรมนุษย์ กับกระบวนการจัดการทรัพยากร มนุษย์ของพระสังฆาธิการ ในเขตตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน คำสั่งของผู้ปกครองระดับสูง ลงมาเพื่อใช้ในการปฏิบัติการด้าน การสรรหาให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนทั้งนี้คณะสงฆ์มีการคัดเลือก บุคคลที่เข้ามาบวชหรือใช้งานโดยพิจารณา จากสภาพสุขภาพ เช่นไม่เป็นโรคร้ายไม่เป็นบุคคล ต้องห้ามตามหลักพระวินัยและกฎหมายบ้านเมือง มติมหาเถรสมาคมเป็นเครื่องมือในสรรหาบุคลากร ในการจัดการงานของ คณะสงฆ์ทั้ง ๖ ด้านเป็นอย่างดีเช่นเวลาพิจารณาบุคคลเข้ามายุ่งร่วมกันตรวจ สุขภาพตลอดจนให้ความรู้ ความสามารถในแต่ละด้าน^{๗๕} การคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการทำงานหรือรับตำแหน่งในหน้าที่ต่างๆ มีสรรหาจากคุณสมบัติที่เหมาะสมกับงาน การเป็นเจ้าอาวาส หรือพระสังฆาธิการได้ จะต้องพ้น ๕ พรรษาขึ้นไป ถ้าพระสงฆ์มีพรรษาน้อยกว่า ๕ พรรษา หรือมากกว่า ๕ พรรษา หรือถ้าคณะสงฆ์เห็นสมควรครีตกษาประชาชนเห็นสมควร

^{๗๕}สัมภาษณ์ พระเทพรัตนนายก, เจ้าคณะจังหวัด, วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

ก็จะสามารถขอดำเนินการ ตั้งเป็นรักษาการแทนเจ้าอาวาสได้ส่วนการเป็นเจ้าอาวาสนั้น หลังจาก คณะสงฆ์อุทฺตมกรรม ดูความสามารถว่ามีการบริหารวัด และพัฒนาวัดได้ไหม ถ้าปฏิบัติได้คณะสงฆ์ จะสามารถแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาส^{๗๖} คณะสงฆ์ในจังหวัดลำพูนมีการคัดเลือกบุคคลที่เข้ามาบวช โดยพิจารณาจากสุขภาพร่างกาย เช่นไม่เป็นโรค ร้ายไม่เป็นบุคคลต้องห้ามตามหลักพระวินัย และกฎหมายบ้านเมืองจะต้องประชุมว่าเห็นสมควรหรือไม่ที่จะให้พระมาเป็นเจ้าอาวาส พระสังฆาธิการในตำบลอุโมงค์ อำเภอมือเมือง จังหวัดลำพูน^{๗๗} ซึ่งจะต้องมีการประชุมคณะสงฆ์ ในส่วนตำบล อำเภอ จังหวัด ให้มีการจัดหาพระสงฆ์ในวัด อารามนั้นๆ^{๗๘} พิจารณาตามความรู้ ความสามารถในแต่ละด้านและให้โอกาสผู้ที่เข้ามาใหม่ได้แสดงความสามารถที่ตนเองมีต้องสามารถ พัฒนาวัดให้มีความรุ่งเรือง สามารถพัฒนาทั้งพระสงฆ์สามเณรให้มีความรู้ในเรื่องพระธรรมวินัย^{๗๙} พระสงฆ์ในตำบลอุโมงค์มีมากกว่า ๕๐ รูป ใช้กรอบการปกครองคณะสงฆ์กฎระเบียบคำสั่ง และมติของมหาเถรสมาคมในการวางแผน ทรัพยากรมนุษย์ตามหลักการสรรหาตามภารกิจทั้ง ๖ ด้าน มาเป็นตัวพิจารณาในด้านคุณสมบัติต่างๆ เช่น ความรู้ความสามารถประสบการณ์ถ้าวัดไหนที่ไม่มี เจ้าอาวาสพระสงฆ์ในตำบลอุโมงค์จะจัดหาพระลูกวัดขึ้นมาแทนเจ้าอาวาสได้^{๘๐} การกำหนด การสรรหาทรัพยากรมนุษย์โดยให้ยึดหลักพระธรรมวินัยและกฎหมาย บ้านเมือง เพื่อจะได้นำไปสู่ ขั้นตอนที่มีคุณภาพพระรูปนั้นมีพรรษาเท่าไร และมีความรู้ ความเลื่อมใสศรัทธาในชุมชนนั้นๆ จึงจะขึ้นรักษาการ^{๘๑} มาตรฐานการสรรหาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่การดำเนินกิจกรรมการสรรหา ของคณะสงฆ์ในรูปแบบต่างๆที่เป็นการยอมรับจะต้องเป็นที่น่าเลื่อมใสแก่ประชาชนมีความเคารพนับ ถือ เลื่อมใสศรัทธา พระสงฆ์สามเณรให้ความเคารพนับถือน มีความสามารถ มีความรู้ มีการบริหาร จัดการ ทั้งทางโลกและทางธรรม^{๘๒} แต่ถ้าคณะสงฆ์ในจังหวัดลำพูน การตรวจสอบทางด้านคุณสมบัติ ในการสรรหา เช่น กำหนดอายุ เพศ ความรู้ ตลอดจนความสามารถพิเศษคัดเลือกหรือจัดหาพระสงฆ์ มาเป็นเจ้าอาวาสไม่ได้ทางคณะสงฆ์จังหวัดลำพูน จะต้องในเจ้าคณะตำบลที่รับผิดชอบ

^{๗๖}สัมภาษณ์, พระครูจิรวัดโนสภณ, เจ้าคณะอำเภอ, วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๗๗}สัมภาษณ์, พระครูสิริสุตานุยุต, รองเจ้าคณะอำเภอ เจ้าอาวาสวัดป่าเหว, วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๗๘}สัมภาษณ์, มหาทอง กิตติรัตนสัมพันธ์, เจ้าคณะตำบลเขต ๑ เจ้าอาวาสวัดกอม่วง, วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๗๙}สัมภาษณ์, พระอธิการชวลิต ติคุนปรกโม, เจ้าอาวาสวัดแม่ร้องน้อย, วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๘๐}สัมภาษณ์, พระอธิการนิรันดร์ ฐิตธมโม, เจ้าอาวาสวัดศรีดอนทอง, วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๘๑}สัมภาษณ์, พระอธิการวิทยา กตปุณโญ, เจ้าอาวาสวัดหนองหมู, วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๘๒}สัมภาษณ์, พระอธิการนิพนธ์ สิริวิฑฒโน, เจ้าอาวาสวัดอุโมงค์, วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

มาเป็นเจ้าอาวาสแทนจนกว่าจะจัดหาพระสงฆ์รูปใหม่ขึ้นมาแทนได้^{๘๓} การพิจารณาเห็นสมควรว่า พระสงฆ์มีคุณภาพในการบริหารพระสงฆ์สามเณร มีคุณภาพในด้านการทำงานในองค์กรคณะสงฆ์ เป็นแรงจูงใจให้คนงานเดิมปฏิบัติงานดีขึ้นเปิดโอกาสให้คนงานเดิมมีโอกาสก้าวหน้ามี โอกาสประเมิน ความสามารถของคนงานเพิ่มขวัญกำลังใจและความจงรักภักดีคนงานสามารถเริ่มทำงาน ในตำแหน่ง^{๘๔} ทางคณะสงฆ์จังหวัดลำพูน จะต้องมีการพิจารณาตามความรู้ความสามารถในแต่ละ ด้านและให้โอกาสผู้ที่เข้ามาใหม่ได้แสดงความสามารถได้เต็มความสามารถในเจ้าคณะตำบล ที่รับผิดชอบมาเป็นเจ้าอาวาสแทนจนกว่าจะจัดหาพระสงฆ์รูปใหม่ขึ้นมา^{๘๕} ตามคุณสมบัติดังกล่าวนี้ จึงจะได้เป็นเจ้าอาวาสพระสังฆาธิการแทนเจ้าอาวาสรูปเดิมได้ โดยกลั่นกรองด้วยความชอบธรรม และพื้นฐานเพื่อพัฒนาสู่การดำเนินกิจกรรมการสรรหาของคณะสงฆ์ในรูปแบบต่างๆ ให้เป็นการยอมรับ ให้ตำแหน่งกับบุคคลที่สมควรให้และพิจารณาจากคุณสมบัติที่เหมาะสม กับตำแหน่งงานนั้น^{๘๖}

๓.๒ การวางแผนทรัพยากรมนุษย์

ประเด็นในการศึกษาด้านการวางแผนทรัพยากรมนุษย์ กับกระบวนการจัดการทรัพยากร มนุษย์ของพระสังฆาธิการ ในเขตตำบลโม่เมือง อำเภอมือง จังหวัดลำพูน วางแผนประชาสัมพันธ์ โครงการให้กระจายทั่วไป และแจ้งให้ทราบโดยทั่วกัน และมี การวางแผนในการจัดการงาน ของคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ด้าน ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์กฎระเบียบ คำสั่ง มติ ของมหาเถรสมาคม และคำสั่งของผู้ปกครองระดับสูงลงมาเพื่อใช้ในการปฏิบัติการด้านการวางแผนให้เป็น รูปธรรม ที่ชัดเจน^{๘๗} การวางแผนจัดการทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และ กฎมหาเถรสมาคมและคำสั่งในระดับรองลงมามีการวางแผนอยู่ในกรอบของพระธรรมวินัย เป็นหลักและปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ คณะสงฆ์และกฎมหาเถรสมาคมและคำสั่ง^{๘๘} แผนมีทั้งที่ เฉพาะเจาะจง และแผนรวมกิจกรรมทั้งหมดในคณะสงฆ์ดังนั้น แผนหลักหรือแผนระยะยาว ควรเป็นที่ รวมของกิจกรรมย่อยๆ ทั้งหลายในคณะสงฆ์หรือแผนระยะสั้นทั้งหมดเข้าไว้โดยมุ่งให้บรรลุ

^{๘๓}สัมภาษณ์, พระครูใบฎีกาวิโรจน์ ปุณฺณกาโม, เจ้าอาวาสวัดป่าเส้า, วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๘๔}สัมภาษณ์, พระครูสุวัจนชัยสถิต, เจ้าคณะตำบลเขต ๒ เจ้าอาวาสวัดชัยสถาน, วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๘๕}สัมภาษณ์, พระครูสมุห์สุทธกานต์, สุทธิปัญโญ เจ้าอาวาสวัดสุวรรณาราม, วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๘๖}สัมภาษณ์, พระอธิการบุญยัง ปญฺญาวโร, เจ้าอาวาสวัดเทพาราม, วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๘๗}สัมภาษณ์, พระเทพรัตนนายก, เจ้าคณะจังหวัด, วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๘๘}สัมภาษณ์, พระครูจิรวัดโนโสภณ, เจ้าคณะอำเภอมือง, วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

เป้าหมาย หรือ วัตถุประสงค์หลักของคณะสงฆ์ระยะเวลาแผนที่สมควรกำหนดระยะเวลาการเริ่มต้น และการสิ้นสุดของแผน ไว้อย่างชัดเจนว่า จะทำอะไร เมื่อไร และจะสิ้นสุดกิจกรรมนั้นเมื่อไร^{๘๙} กำหนดการวางแผนให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน เช่นปัจจุบันต้องการอะไร ไม่ขัดกับ พระธรรมวินัย กฎมหาเถรสมาคมและกฎหมายบ้านเมือง นเพื่อประชุมปรึกษาเพื่อหาข้อยุติในการวางแผน และใช้แผนนั้นปฏิบัติงานและให้สอดคล้องกฎหมายมหาเถรสมาคมและหลักพระธรรมวินัย ^{๙๐} มีวินัย ตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมมีภาวะความเป็นผู้นำและ ผู้ตาม สามารถทำงาน เป็นทีมและสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งและลำดับความสำคัญสามารถใช้ประโยชน์ เพื่อผลักดันให้ ทรัพยากรบุคคลสามารถดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และภารกิจ เช่น ด้านโครงสร้าง ด้านระบบงาน ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ด้านกฎหมาย^{๙๑} วางแผนการปกครอง ตามหลักพระราชบัญญัติคณะสงฆ์และ กฎมหาเถรสมาคมใช้เป็นแผนในการรับบุคลากรเข้ามาสู่วัด หรือคณะสงฆ์ตลอดจนกองงานต่างๆและ ใช้ควบคุมในทุกๆด้าน^{๙๒} ซึ่งจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้าง ให้ทรัพยากรมีความรู้ความสามารถ ทักษะและ ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นจนสามารถปฏิบัติงาน ในตำแหน่งปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ขณะเดียวกันพร้อมที่จะรับผิดชอบ งานตำแหน่งสูงขึ้นเพื่อให้องค์การสัมฤทธิ์ผล^{๙๓} พระสังฆาธิการถือเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญ ในด้านต่างๆ ที่ได้เปรียบหรือส่วนที่เข้มแข็ง ภายในคณะสงฆ์ที่สามารถใช้ประโยชน์เพื่อผลักดัน ให้คณะสงฆ์สามารถดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และ ภารกิจของคณะสงฆ์เช่น ด้านโครงสร้าง ด้านระบบงาน ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านกฎหมาย^{๙๔} รูปแบบมาจาก ส่วนกลางในการเป็นกรอบกลยุทธ์ในการจัดการทรัพยากรตลอดจนกำหนดการต่างๆ เช่นมี การประชุมปรึกษาเพื่อหาข้อยุติในการวางแผนและใช้แผนนั้นปฏิบัติงานในหน้าที่และให้สอดคล้อง กฎมหาเถรสมาคม^{๙๕} ทั้งนี้เปิดโอกาสให้เข้าร่วมกันทุกรูป มีการวางแผนในการจัดการงาน ของคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ด้าน ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์กฎระเบียบ คำสั่ง มติของมหาเถรสมาคม และคำสั่งของผู้ปกครองระดับสูงลงมาเพื่อใช้ในการปฏิบัติการด้านการวางแผนให้เป็นรูปธรรม

^{๘๙}สัมภาษณ์, พระครูสิริสุตานุยุต, รองเจ้าคณะอำเภอ เจ้าอาวาสวัดป่าเหว, วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๙๐}สัมภาษณ์, มหาทอง กิตติรัตนสัมพันธ์, เจ้าคณะตำบลเขต ๑ เจ้าอาวาสวัดกอม่วง, วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๙๑}สัมภาษณ์, พระอธิการชวลิต ติคุนปรุกโก, เจ้าอาวาสวัดแม่ร้องน้อย, วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๙๒}สัมภาษณ์, พระอธิการนิรันดร์ ฐิตธมโม, เจ้าอาวาสวัดศรีดอนทอง, วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๙๓}สัมภาษณ์, พระอธิการวิทยา กตปุญโญ, เจ้าอาวาสวัดหนองหมุ, วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๙๔}สัมภาษณ์, พระอธิการนิพนธ์ สิริวิพัฒน์, เจ้าอาวาสวัดอุโมงค์, วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๙๕}สัมภาษณ์, พระครูใบฎีกาวิโรจน์ ปุณณกาโม, เจ้าอาวาสวัดป่าเส้า, วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

ที่ชัดเจนคณะสงฆ์ใช้ประสพการณ์ในสิ่งที่ผ่านมา และได้มีโอกาสพัฒนาตนเองในการวางแผนงานหรือภารกิจทั้ง ๖ องค์การ^{๙๖} การเปิดกว้างในการศึกษาในหลายมิติไม่ว่าจะเป็นนักรธรรมบาลีธรรมศึกษา และทางด้านของมหาวิทยาลัย^{๙๗} มีความคุ้มค่าของแผนที่ดีควรมีต้นทุนต่ำกว่าผลที่จะได้รับการใช้แผนนั้น โดยยึดหลักการ ประหยัด และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดมีความชัดเจนแผนที่ดีต้องกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า ใครจะเป็นผู้รับผิดชอบ ทำอะไร ทำเมื่อไร ทำที่ไหน ทำอย่างไร และทำเพื่ออะไรอย่างละเอียด เพื่อให้การนำแผนไปใช้ปฏิบัติสามารถกระทำได้ประสานสอดคล้องอย่างต่อเนื่องเป็นรูปแบบตามพิธีการแผนที่ดีการจัด กิจกรรมเพื่อการสาธารณูปโภคสาธารณูปการตลอดจนการส่งเสริมซึ่งควรให้วัดและคณะสงฆ์เป็นศูนย์กลาง^{๙๘}

๓.๓ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ประเด็นในการศึกษาด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กับกระบวนการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของพระสังฆาธิการ ในเขตตำบลอุโมงค์ อำเภอมือง จังหวัดลำพูน การพัฒนาในแต่ละตำแหน่งไม่ว่าจะเป็นพระสังฆาธิการระดับใดตลอดจนประชาชนทั่วไปใน สังคม ตั้งแต่มีการประชุม อบรมฝึกฝน แสดงธรรม เข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม และปฏิบัติวิปัสสนา ก็มีกฎฐาน คณะสงฆ์จะต้องพัฒนาตามมหาเถรสมาคม เพราะว่าเป็นองค์กรที่ใหญ่ ส่วนมากรงานที่มหาเถรสมาคมได้สั่งงานคือ ให้ครอบคลุมกิจการคณะสงฆ์ทั้ง ๖ ด้าน คือ ด้านการปกครอง ด้านศาสนศึกษา ด้านศึกษาสงเคราะห์ ด้านสาธารณูปการ ด้านสาธารณสงเคราะห์^{๙๙} มีการตื่นตัวอยู่ตลอดเวลาในการประชุมอบรมแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตาม มติมหาเถรสมาคมทำให้พระสังฆาธิการในตำบลอุโมงค์มีประสิทธิภาพในการบริหารพัฒนา พระสงฆ์ สามเณร และในองค์กรคณะสงฆ์^{๑๐๐} รู้จักเลือกหาแหล่งความรู้และแบบอย่างที่ดีได้แก่ การรู้จักใช้สติปัญญาในการวิเคราะห์ พิจารณาในการเลือกเริ่มจากการเลือกคบคนดีเลือกตัวแบบที่ดีเลือกบริบทสื่อและข่าวสารข้อมูลจะต้องมีกิจกรรมอย่างเช่น ธรรมะสัญจรพัฒนาจิตใจ ให้พระสังฆาธิการมีความกล้าแสดงออกในเรื่องการพูด จะต้องให้มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพราะว่าการทำงานในองค์กรจะต้องมีเทคโนโลยีเพื่อสื่อสารใน

^{๙๖} สัมภาษณ์, พระครูสุวัจนชัยสถิต, เจ้าคณะตำบลเขต ๒ เจ้าอาวาสวัดชัยสถาน, วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๙๗} สัมภาษณ์, พระครูสมุห์สุทธกานต์ สุทธิปัญญา, เจ้าอาวาสวัดสุวรรณาราม, วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๙๘} สัมภาษณ์, พระอธิการบุญยัง ปญญาโร, เจ้าอาวาสวัดเทพาราม, วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๙๙} สัมภาษณ์, พระเทพรัตนนายก, เจ้าคณะจังหวัด, วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๑๐๐} สัมภาษณ์, พระครูจิรวินนโสมณ, เจ้าคณะอำเภอ, วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

การทำงาน และเปิดโอกาสให้พระสังฆาธิการได้เรียนรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม^{๑๐๑} ประชุมอบรม เพื่อเพิ่มศักยภาพให้คณะสงฆ์อยู่ตลอดทั้งทางตรงและทางอ้อมตลอดจน เป็นไปตามตามมติมหาเถรสมาคมและตามหน้าที่ที่จะต้องพัฒนาในด้านความรู้ ความสามารถ นำสู่การพัฒนาองค์กรคณะสงฆ์^{๑๐๒} ส่วนการพัฒนาอีกอย่างหนึ่งคือ การเรียนระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก จะเสริมสร้าง ให้พระสังฆาธิการให้มีความรู้^{๑๐๓} ตนทำให้ตนให้ถึงพร้อม ปรับเจตคติ และค่านิยมให้เหมาะสม กับการดำเนินชีวิตที่ดีงาม เอื้อต่อการเรียนรู้ทำให้สติปัญญาองกามขึ้นกระทำ ความเห็นความเข้าใจ ให้ถึงพร้อมการมีความกระตือรือร้น ตื่นตัวทุกเวลาการมีจิตสำนึกแห่งความไม่ประมาท เข้าใจ การเปลี่ยนแปลงของชีวิตและสภาพแวดล้อม เห็นคุณค่าของเวลาและใช้เวลาอย่างคุ้มค่า รวมถึง การศึกษา ธรรมวินัย นักธรรมบาลี เพื่อให้พระสังฆาธิการให้มีความรู้มากขึ้น^{๑๐๔} การช่วยเหลือผู้สูงอายุ จึงจะสามารถพัฒนาตนเอง พัฒนาคนคือพระสงฆ์สามเณร พัฒนางาน ที่รับผิดชอบ^{๑๐๕} พระสังฆาธิการจะต้องปลูกฝังความคิด ธรรมะคือสัมมาทิฐิ ๑๐ ประการ ในทางพระพุทธศาสนา อยู่ในศีลธรรมอันดีงาม ช่วยเหลือผู้สูงอายุ บริหารคณะสงฆ์ บริหารพระสงฆ์ สามเณร ศึกษา นักธรรม บาลี ให้มีความรู้ ความสามารถในการบริหารงานต่างๆ มีความเชื่อมั่น ว่าจะต้องเปลี่ยนจากการพัฒนาความรู้ทักษะ และพฤติกรรมไปสู่การพัฒนาทัศนคติแรงจูงใจ และอุปนิสัยเพื่อให้คนหาความรู้เอง พัฒนาทักษะด้วยตัวเอง^{๑๐๖} การจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ต่อชุมชนเพียงอย่างเดียวยังไม่ สามารถพัฒนาได้สมบูรณ์ครบถ้วนการพัฒนาที่สมบูรณ์ครบถ้วน จะต้องพัฒนาคณะสงฆ์แบบบูรณาการ โดยการเชื่อมโยงกิจกรรมของคณะสงฆ์ให้สอดคล้อง กับการบริหารงานคณะสงฆ์และให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมปัจจุบัน โดยบูรณาการทำหน้าที่ที่ได้รับ บริหารกิจกรรมคณะสงฆ์ ดังนั้นการพัฒนา ๓ อย่างนั้นจะทำให้ พระสังฆาธิการในตำบลอุโมงค์ให้มี คุณภาพ ประสิทธิภาพ ให้การบริหารองค์กรคณะสงฆ์ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น^{๑๐๗} การส่งเสริมการมีความรู้ ความสามารถ ส่งเสริมพระสงฆ์สามเณร

^{๑๐๑}สัมภาษณ์, พระครูสิริสุตานุยุต, รองเจ้าคณะอำเภอ เจ้าอาวาสวัดป่าเหว, วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๑๐๒}สัมภาษณ์, มหาทอง กิตติรัตนสัมพันธ์, เจ้าคณะตำบลเขต ๑ เจ้าอาวาสวัดกอม่วง, วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๑๐๓}สัมภาษณ์, พระอธิการขวลิต ดิษฐปรุกโก, เจ้าอาวาสวัดแม่ร้องน้อย, วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๑๐๔}สัมภาษณ์, พระอธิการนิรันดร์ ฐิตธมโม, เจ้าอาวาสวัดศรีดอนทอง, วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๑๐๕}สัมภาษณ์, พระอธิการวิทยา กตปุณโญ, เจ้าอาวาสวัดหนองหมุ, วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๑๐๖}สัมภาษณ์, พระอธิการนิพนธ์ สิริวิพัฒน์, เจ้าอาวาสวัดอุโมงค์, วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๑๐๗}สัมภาษณ์, พระครูใบฎีกาวิโรจน์ ปุณณกาโม, เจ้าอาวาสวัดป่าเสา, วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

ในเรื่องการศึกษา^{๑๐๘} สร้างความสามารถในการพัฒนาองค์กรคณะสงฆ์ สร้างความเลื่อมใสศรัทธา ประชาชนการประชุม อบรมฝึกฝน แสดงธรรม เข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม ปฏิบัติวิปัสสนา กัมมัฏฐาน นั้นคณะสงฆ์ได้รับการพัฒนาในแต่ละตำแหน่ง^{๑๐๙} การศึกษาเรียนรู้ ในเรื่องธรรมะของพระพุทธองค์ ควรศึกษาธรรมะวินัยและเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้ก้าวไกล เพื่อจะพัฒนาองค์กรคณะสงฆ์ ให้ประสบความสำเร็จ เพื่อพัฒนาการจัดการพระภิกษุสงฆ์สามเณรให้มีความรู้ มีวินัย เพื่อพัฒนาวัด อารามให้มีความเจริญรุ่งเรือง เพื่อสร้างความเคารพนับถือศรัทธาประชาชนให้มีความเลื่อมใส ในพระพุทธศาสนา และการบรรลุผลสำเร็จของเป้าหมายนั่นเอง ความสามารถในการคิด การตัดสินใจ หรือการ แก้ปัญหาที่มีคุณภาพมากขึ้น^{๑๑๐}

๓.๔ การธำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์

ประเด็นในการศึกษาด้านการธำรงรักษาทรัพยากรมนุษย์ กับกระบวนการจัดการ ทรัพยากรมนุษย์ของพระสังฆาธิการ ในเขตตำบลอุโมงค์ อำเภอมะนัง จังหวัดลำพูน ความสัมพันธ์ที่ดี ของคณะสงฆ์และจะทำให้เกิดความรัก ความผูกพัน ความนับถือ การ ร่วมมือร่วมใจ ความจงรักภักดี และความสำนึกขององค์กร ความสัมพันธ์ที่ดีจะเกิดขึ้นไม่ได้หากหัวหน้า หรือผู้บริหารสูงสุด ไม่เป็นบุคคลที่ทุกคนให้ความเคารพพระสังฆาธิการต้องดูแลเรื่องธรรมะวินัย เจ้าอาวาสจะช่วยระงับ อธิกรณ์สั่งสอน กุลบุตร กุลธิดา นำพาต่อสังคมและให้บริการสังคม ดูแลสังคมศรัทธาประชาชน และทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย^{๑๑๑} การถนอมน้ำใจกันและกันให้มีความสามัคคีและรักษา คุณภาพด้วยระบบคุณธรรมของมนุษย์การเพิ่มเลื่อนตำแหน่งซึ่งทำให้คณะสงฆ์ได้ปฏิบัติงานในหน้าที่ ตามความเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ^{๑๑๒} ต้องร่วมสร้างขวัญกำลังใจให้คณะสงฆ์รักงานที่ทำ และรักคณะสงฆ์เป็นการเตรียมกำลังคนสำหรับอนาคต ทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีพิจารณาความดี ความชอบตามความรู้ความสามารถเพื่อเลื่อนหรือเพิ่มตำแหน่งความ รับผิดชอบตลอดจน รักขนาน้ำใจ ให้กำลังใจ^{๑๑๓}

^{๑๐๘}สัมภาษณ์, พระครูสุวัจนชัยสถิต, เจ้าคณะตำบลเขต ๒ เจ้าอาวาสวัดชัยสถาน, วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๑๐๙}สัมภาษณ์, พระครูสมุห์สุทธกานต์ สุทธิปัญโญ, เจ้าอาวาสวัดสุวรรณาราม, วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๑๑๐}สัมภาษณ์, พระอธิการบุญยัง ปณฺญาวโร, เจ้าอาวาสวัดเทพาราม, วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๑๑๑}สัมภาษณ์ พระเทพรัตนนายก, เจ้าคณะจังหวัด, วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๑๑๒}สัมภาษณ์, พระครูจิรวินมโนสถิต, เจ้าคณะอำเภอ, วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๑๑๓}สัมภาษณ์, พระครูสิริสุตานุยุต, รองเจ้าคณะอำเภอ เจ้าอาวาสวัดป่าเหว, วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

จะต้องให้กำลังใจซึ่งกันละกัน คอยช่วยเหลือ รักษาหัวใจ ในการทำงาน^{๑๑๔} พิจารณาความดี ความชอบตามความรู้ความสามารถเพื่อเลื่อนตำแหน่งการเลื่อนชั้นลำดับความดีความชอบตาม ขั้นตอนที่ถูกต้องและความเสมอภาค^{๑๑๕} ปฏิบัติตนให้เป็นที่น่าถือนิยมชมชอบ เคารพรักของพนักงาน ทั่วไปทั้งต่อหน้าและลับหลัง กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และสร้างวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ ที่ดีของพนักงานในการทำงานด้วยความเป็นธรรมและยุติธรรม ตามอาวุโส ความรู้ความสามารถการ อารังรักษาคณะสงฆ์^{๑๑๖} จะเกิดความสัมพันธ์ที่ดีของคณะสงฆ์และจะทำให้เกิดความรัก ความผูกพัน การร่วมมือร่วมใจ ความจงรักภักดี และความสำเร็จขององค์กร^{๑๑๗} ให้กำลังใจโดยพิจารณาความดี ความชอบตามความรู้ความสามารถเพื่อเลื่อนหรือ เพิ่มตำแหน่งความรับผิดชอบตลอดจนพิจารณา ตามความรู้ความสามารถในแต่ละด้านและให้โอกาส คณะสงฆ์ผู้เข้ามาใหม่ได้แสดงความสามารถ ที่ตนเองมีตั้งนั้นการอารังรักษาต้องยึดหลักธรรมมาภิบาล^{๑๑๘} พิจารณาจากคุณสมบัติเช่น ความรู้ การศึกษา ประสบการณ์และการทำงานเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจด้วยการเลื่อนตำแหน่งให้ความดี ความชอบตามสมควรแก่บุคคลนั้นๆ ด้วยความยุติธรรม^{๑๑๙} ความรู้ความสามารถในแต่ละด้าน และโอกาสคณะสงฆ์ผู้เข้ามาใหม่ได้แสดงความสามารถที่ตนเอง จะทำให้เกิดความรัก ความผูกพัน ความนับถือ การร่วมมือร่วมใจ ความจงรักภักดี และความสำเร็จของคณะสงฆ์^{๑๒๐} การปรับเปลี่ยน ตำแหน่งที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้วยความเป็นธรรมและยุติธรรม ตามอาวุโส ความรู้ ความสามารถ^{๑๒๑} คณะสงฆ์มีคุณค่าเป็นพิเศษให้คณะสงฆ์มีบุคลากรที่ดี มีความสามารถให้กำลังใจกับบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่อย่างดียเยี่ยม ด้วยการเลื่อนตำแหน่งตามความรู้ ความสามารถ และชำนาญชัดเจนความรู้ ความสามารถในแต่ละด้านและการเปิดโอกาสแก่คณะสงฆ์ ตั้งนั้นการอารังรักษาต้องยึดหลักธรรมมาภิบาล^{๑๒๒}

^{๑๑๔} สัมภาษณ์, มหาทอง กิตติรัตนสัมพันธ์, เจ้าคณะตำบลเขต ๑ เจ้าอาวาสวัดกอม่วง, วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๑๑๕} สัมภาษณ์, พระอธิการขวลิต ติคุนปรุกโกโม, เจ้าอาวาสวัดแม่ร้องน้อย, วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๑๑๖} สัมภาษณ์, พระอธิการนิรันดร์ ฐิตธมโม, เจ้าอาวาสวัดศรีดอนทอง, วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๑๑๗} สัมภาษณ์, พระอธิการวิทยา กตปุญโญ, เจ้าอาวาสวัดหนองหมู, วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๑๑๘} สัมภาษณ์, พระอธิการนิพนธ์ สิริวิฑฒโน, เจ้าอาวาสวัดอุโมงค์, วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๑๑๙} สัมภาษณ์, พระครูใบฎีกาวิโรจน์ ปุณณกาโม, เจ้าอาวาสวัดป่าเส้า, วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๑๒๐} สัมภาษณ์, พระครูสุวัจนัยชัยสถิต, เจ้าคณะตำบลเขต ๒ เจ้าอาวาสวัดชัยสถาน, วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๑๒๑} สัมภาษณ์, พระครูสมุห์สุทธกานต์ สุทธิปัญโญ, เจ้าอาวาสวัดสุวรรณาราม, วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๖๐.

^{๑๒๒} สัมภาษณ์, พระอธิการบุญยัง ปญญาวโร, เจ้าอาวาสวัดเทพาราม, วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐.